

عنوان مقاله:

میدان در عصر تیموری: پژوهشی در ساختار میدان های شهری و مجموعه های معماری مرتبط با آن در قرون هشتم و نهم ه.ق

محل انتشار:

پژوهشنامه خراسان بزرگ، دوره 14، شماره 53 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

شاهین گرگانی دشته - دانش آموخته دکتری باستان شناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

محمد مرتضایی - دانشیار گروه باستان شناسی دوران اسلامی پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

مجموعه های معماری احداث شده در طول دوره تیموری را می توان از لحاظ نحوه استقرار بناها به سه دسته مجموعه های مستقر در دورتادور یک محوطه میانی، مجموعه های مستقر در دو سوی یک خیابان و مجموعه های مستقر در دو سمت یک بنای مرکزی تقسیم کرد. دسته اول از این نوع مجموعه ها که بر پایه استقرار ابنیه مستقل در دو یا چهار سمت یک محوطه مرکزی شکل می گرفته اند، هم در نقش میدان های شهری و هم در ردیف مجموعه های معماری موقوفه ظاهر شده اند. این شکل از مجموعه سازی که در آن ساختار حیاط های چهارایوانی و کاربری میدان های شهری، به صورت توأمان، قابل مشاهده است را می توان از عوامل موثر بر تحولات ساخت و طراحی میدان در دوره های بعدی شهرسازی و معماری ایران محسوب نمود. این پژوهش قصد دارد تا با اتکا به منابع تاریخی و مستندات باستان شناسی موجود، به تحلیل ساختار و همچنین مطالعه نحوه استقرار ابنیه در این گونه از مجموعه های معماری دوره تیموری بپردازد و به این سوال اصلی پاسخ دهد که ساختار این مجموعه های میدانی چگونه بوده و چه وجه انفراف و تشابهی با یکدیگر داشته اند؟ اطلاعات این مقاله با روش های کتابخانه ای، مشاهده بصری و مقایسه یافته های حاصله گردآوری شده و پژوهش با روش تحلیلی-تاریخی صورت گرفته است. نتایج این پژوهش نشان می دهد که هر دو دسته میدان های شهری و مجموعه های معماری بر پایه اصل قاش سازی که عمدتاً میان دو بنای مدرسه و خانقاه بوده، شکل گرفته و توسعه یافته اند. تفاوت شاخص آنها را نیز می بایست در ارتباط دسته اول و عدم ارتباط دسته دوم با راه های اصلی در شهر عنوان داشت.

کلمات کلیدی:

میدان، تیموریان، سمرقند، هرات، یزد

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2030543>

